

IZVEDBENI PLAN NASTAVE KOLEGIJA			
Kod i naziv kolegija	(šifra će naknadno biti dodijeljena) Raseljenička sudbina za osmanske ugroze		
Nastavnik/nastavnica Suradnik/suradnica (s poveznicom na mrežnu str.)	izv. prof. dr. sc. Ivan Jurković http://www.unipu.hr/index.php?id=416		
Studijski program	izvanredni sveučilišni studij povijesti		
Vrsta kolegija	Izborni	Razina kolegija	Preddiplomski
Semestar	Ljetni	Godina studija	III.
Mjesto izvođenja	učionica	Jezik izvođenja (drugi jezici)	hrvatski
Broj ECTS bodova	5	Broj sati u semestru	30P – V – 15S
Preduvjeti za upis i za svladavanje	Predmete iz Modula 3 preddiplomskog studija povijesti nije moguće polagati prije položenih ispita iz “Uvoda u srednji vijek” i “Uvoda u hrvatski srednji vijek”.		
Korelativnost	Sa svim edukacijskim modulima studija povijesti, te sa studijima srodnim povijesnoj znanosti (sociologija, antropologija, psihologija, demografija, etnologija itd.) s čime je omogućena veća mobilnost i fluktuacija studenata tijekom njihova studija i mogućnost prelazaka s preddiplomskih na druge diplomske studije. Na Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli kolegij korespondira s preddiplomskim studijima hrvatskog, talijanskog i latinskog jezika, osobito s kolegijima povijesti jezika srednjeg vijeka i dijalektologije.		
Cilj kolegija	Temeljni cilj ovog kolegija je upoznati studente s demografskim problemima srednjovjekovnih hrvatskih zemalja, prvenstveno prouzročenim osmanskom ugrozom. Na temelju sudbine pojedinih plemićkih obitelji ukazati će se na mogućnosti komparativnog pristupa problematici iznuđenih i prisilnih raseoba s kraja 15. i kroz 16. st. s onim, koje su se odvijale u ostalim razdobljima povijesti Hrvatske i Svijeta. Razviti, dakle, sposobnost kod studenata da se problematici iznuđenih i prisilnih migracija pristupi na interdisciplinarni način temeljni je cilj kolegija <i>Raseljenička kriza za osmanske ugroze</i> .		
Ishodi učenja	1. pravilno definiranje i uporabu temeljnih pojmova vezanih uz migracijsku problematiku; 2. razvijanje vještina prepoznavanja, analiziranja i interpretiranja raseljeničkih kriza, hrvatskoga demografskog šesnaestostoljetnog kolapsa, vertikalne i horizontalne mobilnosti društava zahvaćenih stalnom ratnom opasnošću, strategija preživljavanja i prilagođavanja u sredinama doseobe prognanika, izgnanika, izbjeglica i prebjega na razdjelnici hrvatskoga kasnog u novi vijek; 3. kreativno povezivanje (sintezu) stečenih znanja i vještina kako bi se dokućilo ponašanja među pripadnicima raseljenih skupina te predložili okviri unutar kojih su te skupine djelovale na prostorima doseoba (bez obzira je li riječ o hrvatskim ili susjednim zemljama); 4. kritičku analizu, ne samo kvantitativnih, već i kvalitativnih podataka		

	relevantnih za usporedbu hrvatskih raseljenika 16. stoljeća, s onima iz srednjoeuropskih i zapadnoeuropskih zemalja – bez obzira na vremena pojave izbjegličkih kriza na tim prostorima.				
Sadržaj kolegija	Sadržaj kolegija obuhvaća: 1. Uvod; 2. Šesnaestostoljetno raseljeništvo i moderna sociološka terminologija; 3. Pitanje statusa raseljenog hrvatskog plemstva; 4. Pojedinačni primjeri raseljenih plemenitih hrvatskih obitelji kao ogledni slučajevi raseljeničke krize; 5. Pitanje odnosa starosjedilaca prema doseljenicima.				
Planirane aktivnosti, metode učenja i poučavanja i načini vrednovanja	Obveze	Ishodi	Sati	ECTS*	Maksimalni udio u ocjeni (%)
	pohađanje i aktivnosti u nastavi	1 – 4	11	0,4	8%
	istraživanje i priprema za nastavu	1 – 4	14	0,5	10%
	samostalni zadatci (4 domaća uratka)	1 – 4	28	1	20% (5+5+5+5%)
	2 kolokvija (pismena)	1 – 4	45	1,6	32% (16+16%)
	završni ispit (usmeni)	1 – 4	42	1,5	30%
	ukupno		140	5	100%
Studentske obveze	Da položi predmet, student/studentica mora – pohađati i aktivno sudjelovati u nastavi; – pripremati se za nastavu; – napisati domaće uratke; – uspješno proći dvije provjere znanja (dva kolokvija u obliku pisanih testova); – uspješno položiti završni usmeni ispit.				
Rokovi ispita i kolokvija	Ispitni se rokovi objavljuju na studomatu početkom akademske godine. Rokovi polaganja kolokvija se dogovaraju sa studentima početkom predavanja.				
Ostale važne činjenice vezane uz kolegij	1. Pohađanje je nastave obvezno. 2. Istraživanje i priprema za nastavu izravno su vezana za rad na predmetnom gradivu koje slijedi u redovitoj nastavi pa je priprema istih obveza. 3. Studentice/studenti su dužni pisati domaće uratke i sve ih predati predmetnom nastavniku do kraja semestra. Domaći uratci su uvjet za izlazak na završni ispit u svim ispitnim rokovima. 4. Tijekom semestra se pišu 2 provjere znanja prema dogovoru sa studentima/studenticama. Nakon toga se piše dodatni rok za provjeru znanja za one koji nisu pristupili provjerama u prijašnjim rokovima ili nisu ostvarili minimalni postotak prolaznosti. Taj dodatni kolokvij se ocjenjuje kumulativno prema proporcionalnome postotku. Primjer kolokvija će studentice/studenti dobiti već na početku predavanja. 5. Po završetku semestra pristupa se završnome ispitu, kojemu se može pristupiti maksimalno 4 puta u točno naznačenim terminima ispitnih rokova već na početku akademske godine samo ako se tijekom semestra ostvarilo preko 20% ocjene. 6. Ako se preuzme obveza pisanja seminarskog rada, tada taj rad postaje dijelom završnog ispita koji vrijedi 20%, a drugi dio završnog ispita čini usmeno ispitivanje i vrijedi 10%. U takvom je slučaju seminarski rad uvjet za izlazak na usmeni dio završnog ispita u svim ispitnim rokovima. Za usmeni će se ispit u tom slučaju morati pripremiti gradivo s popisa “Obvezne literature”. 7. Ako se ne preuzme obveza pisanje seminarskog rada, tada će se završni ispit obaviti usmenim ispitivanjem u vrijednosti od 30% ocjene. Za taj će se ispit				

	morati pripremiti gradivo (sveukupno ne kraće od 300 stranica) s popisa “Obvezne literature” i jedan ili više naslova po vlastitom odabiru s popisa “Izborne literature” od kojih barem jedan mora biti na stranom jeziku. U konačnu ocjenu ulaze rezultati sviju navedenih segmenata ocjenjivanja unutar <i>Europskog sustava prijenosa bodova</i>.
Literatura	<u>Obvezna:</u> 1. Ivan Jurković, Klasifikacija raseljenika u Hrvata za trajanja osmanske ugroze (od 1463. do 1593.), <i>Migracijske i etničke teme</i> 19, br. 2-3, Zagreb 2003., str. 147-174. 2. ———, Šesnaestostoljetna hrvatska raseljenička kriza i moderna sociološka terminologija, <i>Društvena istraživanja</i>, god. 14, br. 4-5 (78-79), Zagreb 2005., str. 759-782. 3. ———, Socijalni status i prisilni raseljenici podrijetlom iz hrvatskih plemićkih obitelji u zemljama njihovih doseoba za trajanja osmanske ugroze, <i>Zbornik Odsjeka za povijesne znanosti HAZU</i>, vol. 23, Zagreb 2005., str. 63-85. 4. ———, Osmanska ugroza, plemeniti raseljenici i hrvatski identitet, <i>Povijesni prilozi</i>, god. 25, br. 31, Zagreb 2006., str. 39-69. 5. Milan Mesić, <i>Međunarodne migracije: tokovi i teorije</i>, Societas: Biblioteka Zavoda za sociologiju, Zagreb: Filozofski fakultet, 2002., str. 239-313. <u>Izborna:</u> 1. Stjepan Antoljak, Izumiranje i nestanak hrvatskog plemstva u okolici Zadra, <i>Radovi Instituta JAZU u Zadru</i> 9, Zadar 1962., str. 55-115. 2. Robert Bartlett – Angus MacKay (ur.), <i>Medieval Frontier Societies</i>, Oxford – New York – Toronto: Oxford University Press, 1989. 3. Miroslav Bertoša, <i>Mletačka Istra u XVI i XVII stoljeću</i>, vol. 1-2, Pula: Istarska naklada, 1986. 4. Ante Birin, Pravni položaj stranaca u statutima dalmatinskih komuna, <i>Zbornik Odsjeka za povijesne znanosti HAZU</i>, vol. 20, Zagreb 2002., str. 59-94. 5. Mile Bogović, Pomicanje sjedišta Krbavske biskupije od Mateja Marute do Šimuna Kožičića Benje, u: Mile Bogović (ur.), <i>Krbavska biskupija u srednjem vijeku</i>, Rijeka – Zagreb: KS – Visoka bogoslovska škola, 1988., str. 41-82. 6. Ján Botík, <i>Slovenskí Chorváti</i> [Slovački Hrvati], Bratislava: Lúč – Slovenské národné múzeum, 2001. 7. James W. Brodman, <i>Ransoming Captives in Crusader Spain: The Order of Merced on the Christian-Islamic Frontier</i>, Philadelphia: University of Pennsylvania Press, 1986. 8. Andrej Čebotarev, Martolozi kao trgovci robljem od 15. do 18. st., u: Aleksandar Buczynski – Stjepan Matković (ur.), <i>Hereditas rerum Croaticarum ad honorem Mirko Valentić</i>, Zagreb: Hrvatski institut za povijest, 2003., str. 75-84. 9. Lovorka Čoralić, <i>U gradu svetoga Marka. Povijest hrvatske zajednice u Mlecima</i>, Zagreb: Golden marketing, 2001. 10. Géza Dávid – Pál Fodor (ur.), <i>Ransom Slavery along the Ottoman Border</i>, Leiden – Boston: Brill, 2007. 11. Bernardin Frankapan Modruški, <i>Oratio pro Croatia – Govor za Hrvatsku (1522.)</i>, prir. Ivan Jurković – Violeta Moretti, Modruš: Katedra Čakavskog sabora Modruše, 2010. 12. Yvonne Friedman, Women in Captivity and Their Ransom During the Crusader Period, u: M. Goodich – S. Menache – S. Schein (ur.), <i>Cross Cultural Convergences in the Crusader Period</i>, New York: Peter Lang Publishing, Inc., 1995., str. 75-87. 13. Ferdo Gestrin, <i>Slovanske migracije v Italijo</i>, Ljubljana: Slovenska matica, 1998. 14. Siegfried Gruber, Good Luck for Pioneers and Bad Luck for Latecomers: Different Settlement Patterns in Resettling Lika around 1700, u: Drago

- Roksandić – Nataša Štefanec (ur.), *Constructing Border Societies on the Triplex Confinium*. Budapest: CEU, 2000., str. 141-155.
15. Jonathan Harris, *Greek Emigres in the West 1400–1520*, Camberley, Surrey: Porphyrogenitus Ltd., 1995.
 16. Emil Heršak (ur.), *Leksikon migracijskoga i etničkoga nazivlja*, Zagreb: Institut za migracije i narodnosti – ŠK, 1998.
 17. Laura Hunt Yungblut, *Strangers settled Here Amongst Us: Policies, Perceptions and the Presence of Aliens in Elizabethan England*, London – New York: Routledge, 1996.
 18. Zdenka Janeković Römer, Stranac u srednjovjekovnom Dubrovniku: Između prihvaćenosti i odbačenosti, *Radovi* 26, Zagreb 1993., str. 27-38.
 19. Ivan Jurković, Turska opasnost i hrvatski velikaši – knez Bernardin Frankapan i njegovo doba, *Zbornik OPZ HAZU*, vol. 17, Zagreb 1999., str. 61-83.
 20. ———, Diplomatska aktivnost hrvatskog plemstva u vrijeme turskog pritiska na Hrvatsku, u: Mladen Andrić – Mirko Valentić (ur.), *Hrvatska srednjovjekovna diplomacija*, Zbornik Diplomatske akademije, br. 2, Zagreb 1999., str. 243-256.
 21. ———, Raseljena plemićka obitelj za osmanske ugroze: primjer Berislavića *de Werhreka de Mala Mlaka* (Dio prvi – Stjepan Berislavić Vrhrički i Malomlački), *Zbornik OPZ HAZU*, vol. 20, Zagreb 2002., str. 125-164.
 22. ———, Das Schickals des kroatischen Kleinadels unter dem Druck des Osmanenreichs, *East Central Europe/ECE*, vol. 29, part 1-2, Budapest 2002., str. 235-248.
 23. ———, Raseljena plemićka obitelj za osmanske ugroze: primjer Berislavića *de Werhreka de Mala Mlaka* (Dio drugi – Nasljednici Stjepana Berislavića tijekom 16. st.), *Zbornik OPZ HAZU*, vol. 21, Zagreb 2003., str. 119-180.
 24. ———, Prozopografska analiza “teštamenta” gospe Jeleni, sestre pokojnoga kneza Petra Kružića, u: Neven Budak (ur.), *Raukarov zbornik: Zbornik u čast Tomislava Raukara*, Zagreb: FF Press, 2005., str. 381-419.
 25. ———, Hrvatski identitet plemstva austrijskog dijela Istre krajem XV. i tijekom XVI. stoljeća, u: Marino Manin – Ljiljana Dobrovšak – Gordan Črpić – Robert Blagoni (ur.), *Identitet Istre – ishodišta i perspektive*, Biblioteka Zbornici, knj. 26, Zagreb: Institut društvenih znanosti Ivo Pilar, 2006., str. 47-65.
 26. ———, “Veliki i osobit razbojnik” u službi pape. Petar Kružić, kapetan najjužnijeg dijela protuosmanskoga obrambenog sustava Hrvatske, *Zbornik OPZ HAZU*, vol. 25, Zagreb 2007., str. 153-181.
 27. ———, Vertikalna mobilnost hrvatskog plemstva na granici s Osmanskim Carstvom – primjer Berislavića od Vrhrike i Male Mlake, u: Suzana Miljan – Marko Jerković (ur.), *Izabrane teme iz hrvatske povijesti: Zbornik radova sa znanstvenih kolokvija Dies historiae 2004.-2006.*, Zagreb: Društvo studenata povijesti “Ivan Lučić-Lucius” – Hrvatski studiji Sveučilišta u Zagrebu, 2007., str. 183-197.
 28. ———, Ugrinovići od Roga – Raseljena obitelj plemenitog roda Šubića Bribirskih za trajanja osmanske ugroze, *Zbornik OPZ HAZU*, vol. 26, 2008., str. 71-85.
 29. Ivan Kampuš (ur.), *Povijest i kultura gradišćanskih Hrvata*, Zagreb: Nakladni zavod Globus, 1995.
 30. Vjekoslav Klaić, Županija Pset (Pesenta) i pleme Kolunić. Prilog za historiju diaspore hrvatskih plemena, *Vjesnik Hrvatskog arheološkog društva*, n. s. XV, Zagreb 1928., str. 1-12.
 31. Danilo Klen, Dva ugovora iz 1463. godine o preseljavanju seljaka s područja šibenske općine u Istru, *Radovi Instituta JAZU*, vol. 24, Zadar 1977., str. 61-70.
 32. Kvetoslava Kučerová, *Hrvati u Srednjoj Europi*, Zagreb: MH – Matica slovačka, 1998.
 33. Ivan Majnarić, Prilog diskusiji o genealoškoj svezi omiških i ugarskih

	Kačića, <i>Zbornik OPZ HAZU</i> 26, Zagreb 2008., str. 49-58. 34. Milan Mesić, <i>Osjetljivi i ljuti ljudi – hrvatske izbjeglice i prognanici</i>, Zagreb: Ured za prognanike i izbjeglice Vlade Republike Hrvatske – Institut za migracije i narodnosti Sveučilišta u Zagrebu, 1992. 35. Tomislav Raukar, <i>Cives, habitatores, forenses</i> u srednjovjekovnim dalmatinskim gradovima, <i>Historijski zbornik</i>, god. XXIX–XXX, br. 1, Zagreb 1977., str. 139-149. 36. Adam Roberts, More Refugees, Less Asylum: A Regime in Transformation, <i>Journal of Refugee Studies</i>, vol. 11, no. 4, Oxford 1998., str. 375-395. 37. James R. Sweeney, “Spurred on by the Fear of Death”: Refugees and Displaced Populations During the Mongol Invasion of Hungary”, u: <i>Nomadic Diplomacy, Destruction and Religion from the Pacific to the Adriatic</i>, Toronto: Toronto Studies in Central and Inner Asia, 1994., str. 34-62. 38. Felix Tobler, Migracije hrvatskog srednjeg i nižeg plemstva u područje austrijsko-ugarske granice u 16. i 17. stoljeću i problemi “familijara”, <i>Radovi</i> 12, Zagreb 1979., str. 5-24. 39. Nada Zečević, Searching for Acceptance: A Fifteenth-Century Refugee’s History, <i>Annual of Medieval Studies at CEU</i> 6, Budapest 2000., str. 129-143.
--	--